

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét és
ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 74. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1914. április 1

A hajdudorogi püspökség revíziója.

(1) A multnak súlyos mulasztá-
sait pótolta és valóban évszázados
sebeket orvosolt a szentszéknek és
az apostoli királynak együttes eljá-
rása, amellyel kétségbe nem von-
ható joguknál fogva léket adtak a
hajdudorogi magyar görög katholi-
kus püspökségnek. De gyöngye eljá-
rásunk és a kellő időben nem al-
kalmazott erélyes föllépés miatt bé-
kés állapotokat nem tudunk terem-
teni ezen fontos egyházi és nemzeti
kérdésben, magyar nemzeti szem-
pontból lehet vitatkozni azon, hogy
a hajdudorogi püspökség revíziója-
nak az a módja, amelyet a kormány-
elnök az illetékes tényezőkkel együtt
elhatározott, megfelelő-e, de liberáli-
sabb megoldást már el nem képzel-
hetünk. Mégis az utóbbi napokban
a balázsfalvi „Unirea“ két cikkben
is támadja a revíziókat ezt a módját.

Azt írja a balázsfalvi ujság, hogy a
magyar görög katolikus püspökség sok
kellemetlenséget okozott a multban és ennyi
baj után jön Tisza és kijelenti a parla-
mentben, hogy: „... a hajdudorogi egyház-
megye revízió alá fog vétetni és az előfor-
duló tévedések orvosoltnak fognak, mivel
Tisza István gróf véleménye szerint, téve-
dés különösen azáltal történt, hogy: „Fi-
gyelmen kívül hagyattak ott olyan magyar
egyházközségek, amelyek lakosságának tul-
nyomó nagyrésze magyar és ugyanevak
figyelmen kívül hagyattak igen fontos vá-
rosi középponti helyek, ahol ma már ezrekre
menni a magyar görög katolikus hívek
szama, ahol tehát minden előfeltétele meg-
van virágzó magyar görög katolikus egy-
házközségek felállításának”.

„Az ilyen revízió — írja az Unirea —
új merénylet volna nemzeti életünk ellen...
ilyeténképen új és lehet, hogy még maka-
csabb küzdelmek előtt állunk. A revízió
előreája alatt bármely kormány, aminők az
eddigiek voltak, megrakhatja a román vi-

dékeket magyar püspökségekkel, vagy jobban
mondva: a magyarosítás szolgálatába állí-
tott ügynökségekkel. A *Chrishifideles bulla*
ilyenféle revíziója ellen fel kell emelnünk
tiltakozó szavunkat, a vallásszabadság és
*nemzeti szabadság nevében, sőt a katho-
likus egyház érdekében is, amely a mult-
ban oltamazónk volt és hivatásához, vala-
mint tanításához is hiven kötelessége volna,*
*hogy a jövőben is védője legyen azon ter-
mészetes jogoknak, amelyek a nyelv és a*
*vallás tekintetében minden népet megil-
letnek”.*

Az „Unirea“-nak ezen szemelvényesen
közölt cikke után megjelent a félhivatalos
„Magyar Kurir“ közleménye, amely szerint
Tisza gróf, a kultuszminiszter és Miklóssy
püspök megegyeztek abban, hogy az új
püspökség székhelye Nyíregyháza legyen, a
románok kapjanak vissza körülbelül 10,000
hívót és viszont 10—13,000 magyar görög
katolikus hívót esatoljanak az új egyház-
megyéhez azok közül, akik eddig nem vol-
tak az új egyházmegyébe kebelezve.

„Ez a közlemény — azt írja az Unirea
— annyira abszurd és lehetetlen, hogy ezt
csak nagy fenntartással közöljük, mert en-
nek az igazságában hinni nem vagyunk ké-
pesek.”

Majd nagyképpen kérdezik, hogy hon-
nan akad az új püspökség számára az a
13,000 nyi hívő, mintha bizony nem tud-
nák, hogy hivatalos megállapítás szerint
majd csaknem annyi magyar görög ka-
tholikus marad még az új magyar püspök-
ség keretén kívül, mint amennyi otthont
talált a hajdudorogi püspökség kebelén. És
ezzel a strugondolkodással okolják meg azt,
hogy a fent jelzett félhivatalos közlemény-
nek hitelt nem adhatnak.

— Lehetetlen — írja tovább az Unirea
— hogy a pápai nuncius részünkre olyan
revíziót helyezt volna kilátásba, amely alap-
jában hasonlíthatatlanul károsabb egyházunk
érdekeire, mint magának a hajdudorogi pü-
spökségnek az alapítása.

Nagyon nehézmenyek és mint mond-
ják, ólomnehezen megy a fejükbe, hogy né-
hány városi középponti helyet fog kapni a
hajdudorogi egyházmegye azon hívők he-
lyébe, akik régi egyházmegyéikbe visszakerül-
nek. Agyukban csak egy gondolat él szilár-
dan, hogy mindez lehetetlen és lehetetlen...

A magyar görög-katolikus püspökség
revíziójának a Magyar Kurir közleményében
jelzett módját kinyilvánította már a minisz-
terelnök a parlamentben, amikor válaszolt
Bujanovics Gyula interpellációjára. Akkor
Tisza István gróf a revíziókat ezen megol-
dási módjára vonatkozólag a következőket
mondta: „... azt hiszem, ha valóban hely-
yes és nem aggresszív szempontból fogjuk
föl a dolgot, román szempontból is helyes,
magyar szempontból is helyes.”

Ki ne látná az „Unirea“ közle-
ményeiből, hogy ott egyszer a ma-
gyar görögkatolikus püspökség
ügyét csakis faji szempontból és
igenis aggresszív szempontból fog-
ják fel. Ennek a kérdésnek az el-
mérgeítése már szomorú gyümöl-
csöket termelt a multban és a táma-
dókkal szemben csak elemi köte-
lességét teljesíti az államhatalom, ha
erélyesen leszereli őket.

Az új választókerületek.

Az Országos Törvénytár tegnapi száma
közölte, hogy a király szentesítette a válas-
tókerületek beosztásáról szóló törvényt s kö-
zölte a szentesített törvényt. A törvény tehát
ki lett hirdetve. Ez a törvény az 1914. évi
XV. törvénycikk.

Ez a törvény csak a kerületek számát
és székhelyeiket állapítja meg, a részletes
beosztást a belügyminiszterre bizta. A bel-
ügyminiszter haladéknélkül is közzé tette a
választókerületek részletes beosztását tartal-
mazó rendeletét, melyet a Budapesti Közlöny
tegnapi száma közöl. Ezzel lehetővé tette a
miniszter, hogy a jövő év március 31-ik
napjától kezdve már az új törvények alapján
történjen a képviselőválasztás, mivel az 1913:
XIV. törvénycikk, a választójogi törvény ugy
rendelkezik, hogy a törvény csak kihirdetése
után egy esztendővel lép életbe teljes egé-
szében.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashídó mellett.

Gépek villanyerőre felszerelése. — Készítünk teljes
lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes fel-
szerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

Az új beosztás nagy munka volt, mert tizenhatezer községet kellett beosztani. A rendelet törvényhatóságokként sorolja fel a választókerületeket s betűrendben közli az odatarozó községeket, városokat.

A miniszter hangsúlyozza, hogy a kerületek beosztásánál az irányadó szempont az egyes területek gazdasági, kulturális és szociális fejlődése volt.

A belügyminiszteri rendelet nem tünteti el a nemzetiségeket, úgy hogy el lehet mondani, hogy szigorúan végig vonul a beosztáson az „egyenlő elbánás” elve. Erdélyben van a 20 legkisebb kerületből 18, tehát szóhoz jut az is, de a magyarság is egyes erdélyi kerületekben.

Most már csak az van hátra, hogy a törvényhatóságok megálapítsák a szavazóköreket. Ezt a rendelet szerint 3 hónap alatt kell a törvényhatóságnak befejeznie, hogy a miniszter a szavazókörok jegyzékét a képviselőháznak bemutathassa. A szavazókörok megalakításának irányelveit a választójogi törvény határozza meg s e szerint minden rendezett tanácsú város és minden olyan nagyközség és körjegyzőség, hol a választók száma az ezret meghaladja, külön szavazókört alkotson.

A cél a szavazás decentralizációja, s így alig lehet 1500-nál több szavazót csoportosítani egy körbe. Főszempont az is, hogy a szavazók könnyen megközelíthessék, s ahol a vidékeket nagy politikai ellentétek választják el, ne kelljen a választóknak más pártállású községeken keresztül jutni a szavazás színhelyéhez.

A miniszteri rendelet Nagyváradi város választókerületeinek beosztását a következőleg állapítja meg:

Nagyváradi város.

I. Választókerület.

Határvonala: Az Emléktéri hidtól a Sebes Körös folyó medrének középvonala

lefelé a város határáig, a város határa a budapest—kolozsvári vasutvonal pályatestéig, ez a pályatest a vasuti pályaudvar és a hozzátartozó épületek befoglalásával a Kórház utca 4. sz. telkéig, a Kórház-utca párosszámu háztelkei mögött húzódó vonal, az elmekórház telkének északkeleti határvonala, a Kórház-utca középvonala a 85. sz. telekig, a 85. és 87. sz. telkek közötti vonal, innen a Páris-patak medre a Kálvária-utca 58. sz. telkéig, a telek északkeleti határa, a Kálvária-utca középvonala a 27. számú telekig, majd a 27. és 19. számú telkek mögött húzódó vonal a máv. pályatestig; innen ismét a máv. pályatest a Sebes Körösön átvezető vasuti hidig, majd a Sebes Körös medrének középvonala lefelé a Templom tér irányában tervezett új hidig, a Velencei part középvonala a 41. sz. telekig; ettől kezdve a határvonala a következő telkek között halad: a Velencei parton a 43. és 45. házszámmal jelzett telkek között, a Kolozsvári-utca átívelő a 48. és 50., illetőleg 55. és 57. házszámmal jelzett telkek között, innen folytatódva a Báthory-utca csavarodik a 30. és 32. sz. házak telkei között, majd a Báthory-utca déli oldalán a 11. és 13. számú házak telkei között halad; a 11. számú telek déli oldalát befogva a Gyár-utca lép a 12. és 14. házszámmal jelzett telkek között. Innen a vonal a Gyár-utca középvonala délkelet felé halad, majd a Gyár-utca déli oldalán a 21. és 23. házszámmal jelzett telkek között befordulva az Erzsébet-utca a 13. és 15., illetőleg a 14. és 16. házszámmal jelzett telkek között átmetszi. Az Erzsébet-utca 14. és 16. házszámmal jelzett telkek déli határának összességénél a határvonala a Veres Balázs-utca, illetőleg az Erzsébet-utca és Szent Jeromos-utca telkeinek belső közös határvonala halad felfelé s a Szent Jeromos-utca 9. és 11. házszámmal jelzett telkei között ágazik ki. Innen a határvonala nyugat, majd dél felé a város határa a Szálka utcáig, azután a Szálka-utca középvonala, a Kommandáns-rét déli és nyugati határvonala, ez utóbbi egyenes irányban a Vámbház-utcaig, a Vámbház-utca 25. és 27., majd a Liget-utca 2. és 4. sz. háztelkei közötti vonala a Váradi Zsigmond-utcaig, a Váradi Zsigmond-utca középvo-

nala a Zárda-utcaig, a Zárda-utca középvonala, a Nagyvásártér keleti, majd északi oldalát szegélyező ut középvonala, végül a Deák Ferenc-utca középvonala az Emléktéri hidig.

Ide tartoznak még a belényesi törvényhatósági ut mentén fekvő s jelenleg Krasznér Mór tulajdonát képező ingatlanok és a Guttman-féle téglagyártelep. Ezek a telepek magukban foglalják a 8558—8562, továbbá a 8568/1—8568/5. és a 8571/1—8571/1/c kat. helyrajzi számú ingatlanokat.

II. Választókerület.

A város többi része.

Vetőmagvizsgáló állomás Nagyváradon.

A kamara akciójának sikere.

Mint értesülünk, Nagyvárad városa nem sokára valószínűleg egy újabb fontos közintézménnyel lesz gazdagabb, a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara kezdeményezése és akciója folytán.

A kamara ugyanis még az elmúlt évben felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, amelyben kellő indoklás alapján kérte, hogy Nagyváradon egy vetőmagvizsgáló állomást állítson fel.

A földmívelési miniszter most értesítette egy a kezdeményező kereskedelmi és iparkamarát, mint Nagyvárad város polgármesterét, hogy a kamara által kért vetőmagvizsgáló állomás létesítése ügyében kiküldte Juhász Árpád kolozsvári kir. gazdasági akadémiai rk. tanárt, továbbá Ipolyi-Keller Gyulát, a földmívelési miniszterium nagyváradon kirendeltségének vezetőjét, akikkel tárgyalásokat folytassanak.

Tegnap volt a tárgyalás ez ügyben Rimler Károly polgármester hivatalos helyiségé-

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET MINT ETHIKAI ÉRTÉKEINK.

Irta és a Kath. Kör közművelődési estélyén felolvasta:
Vucsits Jenő.

(Folytatás)

S kapóra jött ez a — mondhatom bátran — két különböző helyzet végzetes összehasonlásából halva született szerencsétlen idea azok számára, akiknek gondjuk is nagyobb annál, hogy a művészetben valami szent és nagyobb dolgot lássanak. — Kapóra jött azok számára, akik műalkotások órá alatt tizenhatodrangu stílus-gyakorlatokkal, vagy mű-gyakorlatokkal tölték meg a világot, jó pénzért szolgálván ki a nem épen a művészetért, mint inkább tiltott élvezetekért reszkető közönséget. Perverzek szoltak a perverzekhez s ezt annál könnyebben tehették meg, mert védte őket a jelszó hatalma. Nem volt csuda, ahol emberek, ahol theóriák fáznak a mélységtől, ott ötletek és jelszavak szoritják sarokba a hű vezetőköt, felülkerekednek azok, akik egy az emberiség szemében drága és szent tradíció köpenyegébe takaródzva bolondítják a világot. A l'art pour l'art viruló korszakáról bátran elmondhatjuk, hogy világbolondítás volt. Ma vége

van. Melyik „intellektuell” mer vele tovább is kérkedni?

Mert hiszen még azoknál is, akik ezt az elvet az ihlet mámorában fölállították és soha rossz célokra föl nem használták, az ihlet elmúlása után, a műalkotás megszerkesztése után fellépő események világosan megmutatták, hogy az elv még theóriának is gyenge. A művész ugyanis a saját extatikus gyönyörűségében alkotja meg alkotását, de további célja van vele. Hiszen nem olvastuk egyikről sem, hogy gyönyörűen sikerült képét műtermében lakatra csukta volna. Nem hallottuk sohasem, hogy remekbe készült költeményét verseny-istállóban szavaltatta volna a paripák előtt, vagy épen talán számukra sokszorosította volna. Nyilvánvaló dolog, hogy minden művész emberek számára dolgozik. Mikor alkot, csak úgy sikerülhet az alkotása, ha egészen az ideál gyönyörűsége inspirálja. De mikor művét megalkotta, kiviszi az emberek közé és közéjük szórja a lelke kincsét. S ez így van jól. Azt az ideált, melynek testet adott, sokszorosan fejlődésre segítette az a környezet, amelyet a társadalomnak nevezünk. Szociális szokásokból is bőven táplálkozott tehát az „a kinese, amelyet megtalált. De épen ezért könnyebb-

ség neki — ime megint egy energia-többlet levezetése — ha érzéseit, gondolatait, helyesebben azt a mélyeséges lelki képet, amely forró érzéseiben fogantatott s komprimált gondolatait életszerűséggel valószínűsíti meg, kiemelheti embertársainak, akik önmaguk vívódásait, keserűségeit, örömeit, tragédiáit, vagy megnevezhetetlen, de a tudat mélyében hatalmas élet-erővel lüktető lelki élményeiket ösmerik meg benne és láttára, halatára ihletett gyönyörűséggel telnek meg. A művész tehát szociális tevékenységet folytat. S már innem is világos, hogy ethikai kódexsze nem lehet sem egyedek, sem a társadalomnak helyesen fölfogott érdekei ellen, különösen hangsúlyoznunk kell ezt a priori igazságot azért is, mert a művészet körül támadt jelszavak érvényében bizakodva (s ezen jelszavak megtámogatására tudományos, vagy tudományosnak látszó theóriákat is sűrűn használtak és használják) egy egész generáció növekedett föl s amely magát bohémnek nevezi, haját hosszúra növeszti, másképen hosszúra, ha muzsikos, másképen hosszúra, ha festő, harmadféleképen hosszúra, ha költő; a köröm-növesztés a köröm-levágás technikája egy-egy művészi brausnak különös ismertető jelvé lesz;

Győződjön meg róla, hogy a

Kolozsvári „Kristály” Gőzmosógyár

FEST TISZTIT MOS A LEGSZEBBEN.

Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve.

FONTOS! Nagyváradon fiók: Zöldfa-utca. Weisz Bernáttal szemben.

ben, amelyen a polgármesteren kívül a miniszter kiküldöttei, valamint a kereskedelmi és iparkamara képviselőiben dr. Moskovits József elnök és dr. Sarkadi Lajos titkár voltak jelen.

Juhász Árpád akadémiai tanár ismertette a kérdést s kijelentette, hogy a földmívelési miniszter hajlandó a kérelemhez képest a vetőmag vizsgáló állomás felállítására, ha a várostól és az érdekeltektől megfelelő hozzájárulás biztosítva lesz. Kifejtette azonban, hogy Nagyváradon aligha sikerül vetőmagvizsgáló állomást létesíteni, mert óriási költséget igényel már csak a berendezés is, amelyhez tetemes hozzájárulásra volna szükség, hanem sokkal könnyebben megvalósítható lenne az, hogy Nagyvárad egy vetőmagvizsgáló kirendeltséget kapna. A célnak az is megfelelne s hasonlíthatatlanul kevesebb költséget igényelne.

A polgármester tudomásul vette a miniszteri kiküldött előadását s arról a mai tanácsülésben referál a városi tanácsnak. Különben a tegnapi tárgyaláson érdemleges megállapodás nem jött létre, hanem Juhász Árpád akad. tanár ápril 6-án újból Nagyváradra jön s folytatják a tárgyalásokat.

Szeged főispánja. A király, mint a hivatalos lap jelenti, Cicatricis Lajos drt, Csongrád vármegye és Hódmezővásárhely törvényhatósági joggal felruházott város főispánját, ezekben az állásaiban való meghagyása mellett, ideiglenes minőségben Szeged szabad királyi város főispánjává nevezte ki.

Tisza Bécsben.

Budapest, márc. 31.

Tisza ma Bécsbe utazik és gróf Berchtoldal fog tárgyalni. Valószínűleg kihallgatáson jelenik meg a király előtt.

nyakkendők és bársonykabátok kerülnek nyakra és olykor — dombra, amelyek a misera plebs-tól való különbözést különös hangsúlyozással akarják mindnyájunk tudomására hozni. Mindezt azért, hogy a napnál világosabban megmutassák, hogy hiszen nekik, a művészeknek, az ilyen kiváltságos embereknek egész különleges ethikai törvénykönyvük van s elvárják tőlünk, szegény nyárspolgároktól, hogy mi őket ezen — előttünk egészen ismeretlen — ethikai reguláik szerint kezeljük és minősítsük. Ha nem fizetik meg a lakást, azt mondjuk nekik: Ne fizess, ó költő, mert Néked minden megbocsátatik. Ha — amint hallottam ilyen esetet — a művész egy becsületos nyárspolgár drága felöltőjét, amelyet ünnepestélyes alkalomra elkért kölcsön, mindörökké magán találja felejteni, adjunk neki hálát és mondjunk neki köszönetet, hogy 35 forintunktól bennünket megfosztani méltóztatott stb.

M. T. H.! Ne zavarjuk össze a fogalmakat. Mindaz, amit most említettem, már komikum. És a komikum megöli az embereket. Mi hálát adhatunk a jó Istennek, hogy tarthatatlan elvek, félreértett igazságok, nagyzólgóg megbuktatására ilyen kitűnő ethikai fegyvert adott a világrend erkölcsi mozzanatai javára. Ne zavarjuk össze a fogalmakat. Legyünk tisztában vele, hogy a művész akkor, mikor nagy örökségeinket hordozza a szívében és ihletett munkájával kifejezésükre vállalkozik, nagy tiszteletet kapott tőlünk mindenha — ezt az emberiség története igazolja —, kap is tőlünk ma is. De hogy — mondjuk így — érvényesülésében, tehetségeinek virágzó kifejezésében rá

Szomori Emil átírja a „Böském“ szövegét.

A Tiszántúl akciójának sikere.

*

Azt mondják, hogy országos reklámot csináltunk a „Böském“ című pornográf szindarabnak. Nagyváradon állítólag tömegesen siettek Erdélyi Miklóshoz jegyeket előjegyeztetni. Ahány emberrel találkozott az ember a Bémer-téren és a füstös kávéházakban, annak mindnek habzott a szája a kéjtől.

— Már előjegyeztettem magam a Böskémre! Meg fogom nézni! Elviszem a családot is! . . .

Mennyire szégyelhetik most magukat ezek az urak! Mi az őszinte meggyőződés hangján tiltakoztunk az ellen a merénylet ellen, amit a Böském jelent a józslés, a művészet, a tisztességes operette irodalom és a tisztességes erkölcsök ellen. Közönségesnek, trágárnak bélyegeztük a darabot és a nagyvárad közönség egy töredéke, sőt még egyes lapok is örült ordítással vették pártfogásuk alá a szennyes alkotást. Annaira megromlott az izlésük, hogy nem tudtak uralkodni magukon, mielőtt ki akartuk separálni az obszcén, ostoba kis operettet a várad szinpadról.

Most aztán pirulhatnak! Kapkodtak a trágárság után és most Szomori Emil fügt mutat nekik. A többi várad lap is felült és ahelyett, hogy tárgyilagosan utána néztek volna a mi felszólalásunk alaposságának, még ők is heccelték közönségüket. Na, mit szól most az a drága közönség, hogy a saját leibzsumálja félre akarta őt vezetni? . . .

Mert így áll a dolog, hogy tegnap maga a szövegíró elismerte, hogy igenis izléstelen a szöveg és a józslés nevében nagyon is sok

kifogásolni valót lehet benne találni. A Tiszántúl budapesti munkatársa beszélt Szomori Emillel, aki tegnap már szükségesnek tartotta nyilatkozni az egyik várad lapban. Telefonon kijelentette, hogy készségesen áll Erdélyi Miklós szolgálatára abban, hogy egyetlen szó ne maradjon a szövegkönyvben, amely a legcsekélyebb félreértésre adna alkalmat.

Mi is felkerestük Szomori Emilt, mert nem volt célunk sem reklámot csapni egy gyenge és elaltatóan unalmas darabnak, sem pedig elzárni előle az utat, hogy ha lehet, reperálni saját botlásait.

Szomori Emil kijelentette, hogy nemcsak nem kifogásolja, hogy a darab szövegén módosítsanak, hanem a vidék számára át is dolgozza a szöveget olyformán, hogy a zárda helyett nevelőintézet szerepeljen s a főnök helyett egy öreg igazgató.

Itt lehetne disztigválni a „vidék számára“ kifejezés fölött. De fölösleges. Ezuttal az a publikum a vidék, amelyik bevette az izléstelen librettót. Ez pedig eddig a pesti volt. Különben olvassuk, hogy már cigánybandák versenyével tudják műsoron tartani a gyöngé leányzót.

Csak gratulálni tudunk Szomorinak, aki mégis felül tudott emelkedni az utcai nivón és cserben hagyta azokat, akik eddig őt védtek. Nekünk adott igazat és úgy látszik, hogy nem nagyon sokat ad arra, ha ezzel magára is haragítja őket.

Összeszedtük a Böském inkriminálható jeleneteit és kifejezéseit. Hát persze valamennyi fidibuszi zsargón. Erre egy művelt ember sem kívácsi. De ha ezeket törli a szerző, nagyon szívesen megnézzük a szindarabot.

Természetesen ezzel nem mondtuk azt, hogy előadás után meg fogjuk díszíteni. Az

és nyíltzívü honorálása nélkül kettőt sem léphetünk a kultur-emberség birodalmában, minden művészeknek ismételnie kell s ismételve, tanulva, dolgozva, szóval a legkomolyabban véve a multakat, szóval a legtisztesebb ethikájú munkát végezve juthat csak oda, hogy hevenyészés nélkül, kapkodás nélkül, szakmányban való dolgozás nélkül a kor színvonalán állva fejezheti ki azt, ami lelke mélyén megrezdült. S mikor ezt kifejezte, akkor is rá van szorulva a társadalomra, — embertársainak nemcsak tiszteletére, hanem megértő szeretetére is, akik voltaképpen ugyanugy fognak művészkedni vele együtt, mint ő magában. Igen, egy vérből, egy husból való vagyunk művész is s közönség is. A különbség csak az közöttünk, hogy ő sokkal élesebb körvonallal képben látja az ideált, mint mi, s tehetsége sarkallja ellenállhatatlanul arra, hogy formát s szint, szóval realizálást keressen művészi ideáljai számára. E célból sokszor fáradságos utakon, bámulatos kitartással sajátítja el azokat a kifejezés-módokat, a művészetének mesterségbeli részét, amelyekre szüksége van, hogy mondanivalóját könnyedén, erőlködés nélkül, életszerű, valószínű módon kifejezze. Valóban, e technikának elsajátítására sokszor emberfölötti erő és türelem kell. Gondoljunk csak arra, hogy egy zongorista naponként 3-4 órát játszik. Vegyük figyelembe, hogy Hokusai, ez a nagyszerűen rajzó japán művész, aki egy-két ceruza-vonással igazi élő éleveséget tudott papírra vetni, sok esztendeig gyakorolja a művészetét, hosszú ideig figyeli a természetet s akkor ezt mondja: Most kezdek igazán látni, most kezdem igazán tudni,

átírás csak szalonképessé teszi, de azért lehet főmunka. Ezt majd elintézzük, ha valóban színre kerül.

Ami most már ezek után talán felesleges is kedves direktor ur. Hiszen ha kikövik belőle a trágár vicceket, akkor nem marad benne semmi és nem kell a váradi közönségnek.

Egy betörő szenvedései.

Háromszoros fürdés a hegyen

Tegnap este 10 óra után a szőlőhagy lakóinak réme megjelent Szőke Gábor vasutas udvarában s egy hosszú nyelű éles baltával felfegyverkezve alapos pusztítást akart végezni a kevésbé őrzött helyeken. Első sorban is Szőke Gábor aprójószág állományát akarta megdézsmálni az éjjeli látogató.

A sok lopásra való tekintettel Szőke a tyukketrecet csengővel szerelte fel, úgy hogy a ketrec legkisebb érintésére a lakásban nyomban megszólalt a csengő.

Este 10 órakor a Szőke család már aludni tért, mikor megszólalt a csengő. Szőke nyomban kabátot húzott és egy vasbottal felfegyverkezve kiment a ketrechez. Óvatosan lopózott a ketrechez, ahol nagy munkában elfoglalva talált egy gyanus alakot. Épp akkor verte le a lakatot. Szőke pár percig nézte a műveletet, aztán a vasbottal hatalmasan végig vágott a ketrec előtt lévő alakon.

A tolvaj, nem tudván honnan ered a súlyos csapás, ijedtében elejtette a baltát s mintha a földbe gyökerezett volna a lába, meg se birt mozdulni. A második ütésre azonban akarva, nem akarva, megfordult és mikor látta, hogy egy ember van előtte, hirtelenében eselhez folyamodott. Gyorsan a

zsebéhez kapott, mintha a revolvert keresné, aztán, mivel revolver nem volt, kezét Szőke mellének szegezte, mintha revolver volna. Szőke jól látta, hogy a betörőnél semmi sincs, előbb nem tudta, hogy miért nyujtja a kezét. Ezt azonnal megmagyarázta a betörő. Mivel ugyanis a „revolver“ nem akart elsülni, hát a durranást a szájával csinálta ily formán:

— Puff! Ordította a betörő.

— Püff! Felelt Szőke s a vasbottal harmadszor is végig subintott rajta.

Erre már jobbnak látta a betörő futásban keresni a menekülést. Szerencsétlenségére az udvaron egy dísznőfürdőstő gödör van, mely vízzel van telve és középen drótkerítés választja el. A betörő nem ismervén a járást, neki ment a gödörnek, ahol nyakig fürdött meg az izapos hideg pocsolyában. Innen amint csak tudott fölmászott a drótkerítésre és átugrott. Itt azonban a gödör másik része volt és az éjszaka pehes látogatója megint a pocsolyába esett, még pedig nyakig.

Szőke átment a másik udvarba is, hogy ott talán elfoghatja a betörőt. Ekkorra már kimászott a pocsolyából és a kerítésre kapaszkodott. Mire Szőke ideért, a betörő már keresztül dobta magát a kerítésen. És óh balsors! A kerítés tövében közvetlen a Párispatak folyik, mely éppen vízzel volt telve. Természetes, hogy az éjjeli látogatónk a patkot sem kerülhette ki. Ez volt a legsúlyosabb. Itt is vízbe került, de még súlyos ütődések kíséretében.

Szőkének elment minden tolvajfogó kedve. Csak úgy rengett a kacagástól. A valóban moziba illő jelenetnek a rendőrségen van folytatása, ahol egy balta képezi a bűnjelt, tegnap már a detektívek kint jártak a hegyen a nyomozás foganatosítása végett, de nem tudtak eredményt elérni.

Pénzhamisító banda a bíróság előtt.

A falusiak rosszul sikerült manipulációja

Tizenegy vádlott állott tegnap a nagyváradi kir. törvényszék büntető bírósága előtt. Valamennyien egy pénzhamisító banda tagjai, naiv falusiak, akik igen primitív módon akartak jó és olcsó pénzhez jutni. Persze mihelyt értékesíteni akarták a hamis pénzeket, rajta vesztettek. A csendőrség elfogta őket, megindult az erélyes vizsgálat és összesen tizenegyen kerültek a bíróság elé.

Buda Lajos borsi falusi ember, öreg, de rossz atyafi, és Szabó Lajos, nagyváradi sertésügynök, akinek neve ismeretes már a bűnkronikában, az elsőrendű vádlottak. A vád szerint Szabó Lajos volt a főkolompós, ő adta a hamis pénzgyártáshoz szükséges eszközöket, az öreg Buda Lajosnak és súlyos pénzeket csalt ki az öregtől.

Ezt adta elő a tárgyalás alkalmával Buda Lajos is, aki meghatóan keseregte, hogy már gyermekkor óta ismeri Szabót, akitől a múlt évben itt Nagyváradon pénzt kért kölcsön. A Nagypiac-téren találtak össze. Szabó nem adott pénzt, hanem azt mondta:

— Itt egy kitűnő gép, ezzel gyárthatsz annyit, amennyi jól esik, 1—2 és 5 koronásokat.

Szabó Lajos az egész dolgot tagadta. Humoros jelenetek érték egymást, amikor szembekerült a két ember s mindenik nagy eréllyel védte a maga igazát. Majd öltre mentek.

Ifj. Kovács János a harmadrendű vádlott, aki Buda Lajostól tanulta meg a pénzgyártás mesterségét. Tőle vitte el a pénzt, de nem sokra ment vele. Mindamellett csinaltak jó nehány száz kongó ezüstpénzt és

mi a rajzolás. A művészethez tehát hatalmas akaraterő is kell. Mert igaz, hogy hajlandóságainál fogva a művész önkénytelen érdeklődéssel fordul művészetének mesterségbeli részéhez, de ez a hajlandóság nem annyi, hogy állandóan vele maradna akkor is, mikor a technikai részletek elsajátításánál elmegy a kedve, elmegy a türelme, pusztul a kitartása. Hiszen ez olyan egyszerű dolog: az idegrendszer lázas munkáját az idegrendszer biztos elpetyhüdése követi. Ezt a petyhüdséget azonban csak az akaratnak hatalmas aktusai frissithetik föl eredményes munkára. És így abban is rokonok velünk ezek a mi művészeink, hogy munkálkodniuk kell, dolgozniuk kell erővel és akaratlakkor is, amikor kedvük és hajlandóságuk egészen másfelé vonná őket. Erre példa kell? Az egész-irodalomtörténet és művészettörténet tele van a kitartó erőfeszítés megható példáival. En itt Liszt Ferencre, Munkácsyra, Arany Jánosra, Madáchra, Goethe-re, Michelangelóra, Rafaelre, Leonardora, Paolo Uccello, Donatellóra, Balzacra, Schumannra, Schubertre, Beethovenre — skire utaljak még? Ezek éppen hirtelenében jutottak eszembe. — A hatalmas akaraterő pedig nem beteg ember tulajdona: nem, nem. Minden pszichiáter megmondhatja, hogy az akaratereje, kitartása egyik igen fontos ismertető jele a lelki élet egészséges működésének! A művészet biztos dekadenciájának jelei az idők, amelyekben azt hirdetik, hogy a művészek betegek, hogy rokonai a lelki betegségeknek, hogy mint ilyen félig normális s félig abnormális alkotású emberek egész külön elbánásban részesítendőek, hogy privilegiatumuk van a mi egészséges etikai föl-

fogásunktól merőben idegen erkölcsi kódexszek érvényesítésére, hogy joguk van megvetni a saját multjukat, stb. Tiszta komikum az, ha azt hirdetik, hogy a festőnek rajzolnia nem kell tudni, egyszerűen azért, mert a rajzolás temérdek munkáját meg nem bíró gyatra fizikum és gyöngye akarát enélkül a nagy munka nélkül akar klasszikus babérokra pályázni. Komikum, ha a modern magyar irodalom annyira belegyönyöröződött a maga, sokszor értékes alkotásaiba, hogy lustaságánál s egyéb okoknál fogva a multtal való foglalkozástól iszonyodik s a theóriát csinál arról, amit nem ismer s amely theória szerint velük és általuk kezdődik a magyar irodalom. Ó előttük nincsen semmi.

Rátérhetek ezután már arra, hogy a művészet ilyen felfogása szerint a művészettörténet nem egyéb, mint története az emberi ideáloknak és annak a hatalmas küzdelemnek, amelyet az emberiség a lelketlen anyaggal vívott, hogy megjelkesitse. Valóban nem száraz iskolai disciplina ez, hanem a legmeghatóbb, sokszor tragikumba lendülő, de mindvégig drámai küzdelme annak az emberiségnek, amely nemcsak kenyérből és vízből él. Ajánlom ezt a szempontot mély tisztelettel figyelmébe azoknak, akik azt a gyönyörűséges vadudást, azt a fősleges küzdelmet, amelyet a művészettörténet tanubizonyosága szerint megvívott az akarat-erős emberiség addig, míg teszem az aranyos háttérből Botticellin, Leonardon, Rubensen, Rembrandton, a hollandusokon köröszül Milletig, Rouseanig, Corotig és tovább a tájkép legmélyebb finomságait kitudta fejezni, úgy szeretnék föltüntetni, mint olyan mozgalmat, amelynek oka

vagy célja pénz, pénz, pénz és kenyér volt. Ajánlom szeretettel, s egyuttal kérem is, minősítsék azt a végtelen és ezerszálú elfinomodást, amely az emberi érzelmvilágot Edward Grieg-ig, Hugo Wolf-ig szinte metafizikai mélységűvé tette, kuponvagdalo eshetőségek megszerzésére irányuló kísérletnek. Ha jól esik, tessék. Mi jól tudjuk, hogy még azok is, akik a gazdasági rend jelentőségének, amely jelentőségnek nagyságát mi egészen átérezzük, s akcióinkban e rendnek a köz szempontjából való mentől kedvezőbb kialakítására ugyancsak törekszünk, ilyen túlzásával abszurdumokba jutnak, szintén idealizmusból cselekszenek. Ideáljukat azonban helytelenül, következtelenül és elfogultan egyedül a pénzben állapítják meg.

A művészettörténet pedig minden elfogultság nélkül megmutatja, hogy ez az emberiség milyen ideálok szolgálatában állott. Megmutatja sokkal jobban, mint bármi más. Egyszerűen azért, mert műalkotásában minden művész egészen leplezetlenül mutatja meg lelki világát. Nem akar hazudni, nem akar sem jobbnak, sem rosszabbnak látszani, mint amilyen valóságban.

S ha ez így van, akkor minden ember bátran összehasonlíthatja azt az ideálkészletet, amelyet a kereszténység előtti művészetben talál, azzal, amelyet a kereszténység állított bele a művészettörténetbe Richard Muther, akinek talán nem épen lehet elfogultságot tulajdonítanunk, a festés történetében csak azt mondja, hogy a görögök és a rómaiak ideálja a külső szépség volt s a kereszténység, amely az ember tekintetét a bensőkre irányoztatja, hosszas munkájával ezt az ideált mélyebb bensőbbé tette. (Vége köv.)

fűnek-fának adtak belőle. A szomszédok, komák szivességét hamis pénzzel fizették meg.

Kovács Jánosék egyik komája, Juhász Imre is kapott vagy 10 koronát. Rohant is vele azonnal a postára, hogy pénzt adjon fel, biztosítási díjat kellett fizetnie. A postán természetesen azonnal észrevették a turpisságot, jöttek a esendőrök és kiderült az egész dolog.

Seress Barna elnöklete alatt egész nap tárgyalta az ügyet a törvényszék és este fél 8 órakor hozták meg az ítéletet. A bíróság Buda Lajost egy évi és 6 havi börtönre, ifj. Kovács Jánost 5 havi fogházra, N. Szabó Jánost 3 havi és 2 heti fogházra, Juhász Imrét egy heti, Kovács Józsefet szintén egy heti fogházra ítélte. Ellenben Szabó Lajost bizonyíték hiányában felmentette, ugy szintén felmentette Kovács Jánosét, Szabó Jánosét, Nagy Józsefet és Zima Józsefet.

Zenta kutyának hasznát veszi a rendőrség.

Betörés fényes nappal.

*

Tegnap déli 12 órakor vakmerő betörés történt Nagyváradon. Klein Sándor és Vilmos divatáru kereskedésébe eddig ismeretlen tettes behatolt, a kasszát felfeszítette és háromszáz korona készpénzt elvitt.

Az üzlet a Terézia-utcán van s két ajtón lehet bejutni. Az utca felőli ajtót bezárták, a személyzet déli pihenőt tartott s Klein Vilmos feleségével együtt eltávozott az üzletből. A kassza ajtaját, mint rendesen lecsukták. A hátsó ajtó befele nyílik, azonban el van torlaszolva hatalmas faládákkal. Ez is állandóan be van zárva kulccsal, úgy a feltörésen kívül még a ládákat is el kell hányni onnan, ha valaki be akar jutni.

A feljelentést az egyik üzlettárs tette. Felesége helyezte el a pénzt a kasszában, ezt látták a segédek is. A pénzt — mintegy 300 koronát — a vásári közönség fizette be mint tegnapi bevételt. Keresték s az asszony el is sorolta, hogy milyen pénznemekből állt a 300 korona.

A rendőrség nyomban kiment a helyszínére. Jánossy Gyula főkapitányhelyettes kivitte a lefoglalt Zenta rendőr-kutyát is, amely bűnügyi zálogként szerepel a Vén János-féle vállalat romjaiból. Egey Lajos kapitány, továbbá Bott és Dienes detektívek látták a nyomozáshoz.

A terepszemle alkalmával nyomban látták, hogy házi betörő dolgozhatott, aki a terepviszonyokkal teljesen tisztában van. Semmi esetre sem a hátsó udvarra nyíló ajtón ment be. Lehajigált onnan egy-két ládát, hogy azt a látszatot keltse, mintha ott hatolt volna be. De az ajtó zárja érintetlen, a por a kilincsen minden nyom nélkül hever.

Vagy a külső ajtón jutott be álkulccsal, vagy pedig bezáratta magát. A kassza ajtaját baltával feszítette föl. A balta a feszítés alatt belemélyedt a gyenge tresortba és ezen a mélyedésen nyult be a betörő. Kiszedte a pénzt és azon az uton, amelyen jött, el is távozott.

A Zenta gyanusít.

Hihetetlen gyorsasággal ment a nyomozás. A Zenta megszagolta a tresortot s nyomban elkezdett izgatottan kutatni. Egymás után futott oda az üzleti alkalmazottakhoz, majd kiszaladt, keresztül ment az udvaron a kerítés tövében futkosott egy darabig.

A nyomozás érdekében el kell hallgatnunk, hogy a pompás szimatu kutya kit gyanusít. Ráugrott az illetőre s oda ráncigálta a kasszához.

Az illető azonban alibit igazolt. Mivel a rendőrség nem ismeri még a kutya tehetségét, de meg nem is akarja elhamarkodni a dolgot, a legaprólékosabban benyomozták az esetet, vallatóra vették a gyanusítottokat, úgy hogy valószínűleg még ma meglesz az eredmény. Ennyi haszna mindenesetre van Vén János manipulálásának.

..HIREK..

Tájékoztató.

Április 1. Kereskedők nagygyűlése este fél 9 órakor a keresk. kamara épületében.

Április 1. Biharmegye közigazgatási bizottságának ülése délelőtt 9 órakor a megyeházán.

Április 1. 2. 3. 4 én Weinmann Sándor előadása a Kath. Legény-egyletben este fél 9-kor.

Április 2. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése délután 3 órakor a városházán.

Április 3. d. u. fél 6-kor Kath. Kör bőjtői estélye.

* **Szentgyakorlatok.** A nagyváradai katolikus iparostársadalom számára ma kezdődnek meg a szentgyakorlatok a Katolikus Legényegylet helyiségében (Teleky-u.) A szentbeszéd mindenkor este félkilencor kezdődik.

* **A király és a beteg Fejérváry báró.** Bécsből jelentik: Paar gróf lovassági tábornok, ő felsége főhadsegédje tegnap a felség megbízásából megjelent a súlyos betegen fekvő Fejérváry Géza bárónál és érdeklődött hogyléte felől. Együttal pedig közölte vele, hogy ő felsége legközelebb meg fogja látogatni.

* **A József-bakák Zágrábban.** Volt házi ezredünket, melyhez oly sokat közlünk a legkellemesebb emlék füz, Bécsből ismét tovább helyezték. Az ezred új állomáshelye Zágráb lesz, hova már az ezred el is utazott Bécsből.

* **A csatornázási díjat nem engedik el.** A nagyváradai neolog izr. hitközség kérte a várost, hogy a Szilágyi Dezső-utcán iskolaépülete után járó csatornázási díjat engedje el. A tanács már előzőleg összeállította a kimutatást, hogy ha a többi hasonló intézmények épületei után elengedné a csatornázási díjat, az mily összeget tenne ki évenként s ezen kimutatás szerint évenként 9—1000 korona lenne a csatornázási díj. Tekintettel, hogy a csatornázási alap jelenleg deficitet tüntet fel s a város még a további csatornázásra sem rendelkezik kellő fedezettel, a kérelem teljesítését nem javasolja a közgyűlésnek. Tekintettel azonban az iskola által teljesített kulturális működésre, jövőben, ha a csatornázási alap megerősödik, a tanács honorálja a kérelmet, éppen úgy, mint eddig tette a vízdíjak elengedésénél.

* **Családi pótlék helyett drágasági pótlék.** A városi villamos mű személyzete még mindig nem rendszeresített, nyugdíjas alkalmazottai a városnak. Ennek dacára, a múlt év decemberi közgyűlésén, a tanács javaslatával szemben a villamos mű alkalmazottai részére is megszavazták a családi pótlékot. A belügyminiszter azonban nem hagyta jóvá a közgyűlés határozatát, mert a villamos mű alkalmazottai nincsenek a szabályzatba felvéve és osztályozva. Az erre vonatkozó szabályrendelet módosítását kívánja a miniszter. A városi tanács most olyan javaslatot terjeszt a közgyűlés elé, amely ugyan megkerüli a miniszteri leiratot, de hozzájuttatja a villamos mű személyzetét a már megszavazott összeghez. Javasolja ugyanis, hogy egyelőre az 1913. évre a villamos mű személyzetének családos tagjai törzsfizetésének 10 százalékát drágasági pótlék címen szavazza meg a törvényhatóság.

* **A bor és pezsgő fogyasztási adója.** Esztergom városa feliratot intézett a kormányhoz a boritaladó eltörlése iránt s ezen feliratát pártolás végett Nagyvárad városának is megküldötte. Nagyvárad város tanácsa foglalkozott az átirattal s abban állapodott meg, hogy javasolja a törvényhatóságnak, miszerint a boritaladó teljes eltörlését nem kéri, mert ez Nagyvárad városának évi 100,000 korona veszteséget jelentene, hanem irjon fel a város a boritaladó mérséklése iránt. Kérje továbbá a kormányt, hogy novelláris uton intézkedjék, hogy a pezsgőt a városok tetszés szerint megadóztathassák.

* **A munkáslakások építése.** Nagyvárad város tanácsa tudvalevőleg elhatározta, hogy a munkáslakásokra haladéktalanul kiírja a pályázatot, hogy mielőbb megkezdhesék az építést. Megbízta a városi mérnöki hivatalt, hogy a pályázati feltételeket állítsa össze és pedig házesoportonként külön-külön, hogy kisebb iparosok is vállalkozhassanak. — A főmérnök előterjesztésére tegnap a városi tanács elhatározta, hogy a munkáslakások utcai csatornázására és utcai vízvezetékére nem irnak ki pályázatot, hanem ezen munkákat házilag készítteti el a város. Ugyanis a városnak úgy a csatornázáshoz, mint a vízvezetékhez készletben vannak csövei s ezeket akarják a munkálatoknál felhasználni. Ezek a munkálatok mintegy 12—15000 koronát tesznek ki.

* **Az iparostanoncnak tilos az egyesületekbe való belépés.** A belügyminisztertől érdekes és jelentőség teljes rendelet érkezett a napokban az alispáni hivatalhoz. A rendelet határozottan megtiltja, hogy az iparos vagy kereskedőtanulók akár nyilvános, akár titkos egyesületekbe belépjenek. A miniszter felhívta a főszolgabírákat és összes iparhatóságokat, hogy a jövőben szigorúan ellenőrizzék a tanulók magánéletét is, és ha a fenti rendelet ellen járnának el, a legszigorubbán lépjenek fel.

* **A „Katholikus Népszövetség” debreceni szervezete** vasárnap márc. 29-én tartotta március havi értekezletét. A katolikus főgimnázium tornatermében, amelyet zsufolásig megtöltött a közönség, ember-ember hátán tolongott. Ott láttuk katolikus társadalmunk számos előkelőségét. Első szám a „Katholikus Népszövetség dalárdá-jának éneke. Csokonay-Hoppe „Reményhez” című dalát adta elő igen ügyesen és mély átérzéssel. A fokozatosan fejlődő dalárda szép jövővel biztat, amit különben a fáradhatatlan és művészi rutinnal megáldott Jaszénovits István karnagy is garantál. Utána Lipovniczky Évike urleány szavalta el, Jaszénovits zongora kísérete mellett Eötvös „Vár és kunyhó” című melo-

dramáját. Ugy a szavaló kedves organuma, mint a kísérő művészi játéka nagy tetszést aratott. Majd *Beuer István* zongora kíséret mellett adott elő néhány *Kacsóh* dalt. Szépen iskolázott baritonja mindenki tetszését megnyerte és a közönség valóságosan ünneplte. Az ünnepély fénypontja *Bodnár Gáspár* szatmári tanítóképzési tanár beszéde volt. Zamatos magyarsággal megírt népies iratairól az egész országban ismeretes, de amely jó író, olyan kiváló szónok is. A léleknek az egyesületekben való megnyilatkozásának fontosságát fejtegette. A hazafias beszéd által föllekesített közönség a Hymnus eléneklése után oszlott szét.

*** Kevés az üres lakás Nagyváradon.** A városok fejlesztése érdekében szükséges, hogy különböző kedvezményekkel elősegítse úgy az állam, mint a törvényhatóság. Ezt célozza a pénzügyminiszternek az a joga, hogy a törvényes 12, illetve, 15 évi házadómentességet egyes területeken és körzetekben bizonyos határidőn belül épített házakra 3 évvel meghosszabbíthatja, hogy ez által az építési kedvet fokozza. Nagyváradon a Rákóczi-úton épített házakra volt meg ez a kedvezmény, amelynek határideje azonban most lejárt. A városi tanács előterjesztést tesz az április havi közgyűlésen, hogy a törvényhatóság újból kérje feliratban ezen házadómentesség meghosszabbítását a pénzügyminisztertől és pedig úgy a Rákóczi-úton, mint a Kertvárosrészen, valamint a Peez és Páris-patak szabályozása folytán nyitott új utcákon és a Rulikovszky-úton építendő új házakra. A tanács javaslatát azzal indokolja, hogy Nagyváradon a lakások tekintetében túlszűfolttság van, mert amíg eddig 5—600 üres lakás volt bejelentve, addig jelenleg csak 219 üres lakás van bejelentve.

*** Elveszett.** Szombat éjjel 12 és 1 óra között a Kath. Körtől a Pannonia-szállóig egy plüsbunda paszománt átkötője elveszett. A becsületes megtaláló *Vizvezeték-utca* 40. szám alatt adhatja át a tárgyat tulajdonosának, hol illő jutalomban részesül.

*** A biharkeresztesi takarékpénztár moratoriumot kap.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy a biharkeresztesi takarékpénztár válságba jutott és emiatt a vármegye által ott elhelyezett 24.000 korona is veszélyben forog. A takarékpénztár mint jeleztük, a vármegyétől 3 évet kért a betét visszafizetésére, mert ellenkező esetben esődbe kergetik az intézetet és akkor az egész betétet elveszítene. A betét a jegyzői nyugdíjalapnak képezte egy kis hányadát és így elsősorban a nyugdíjbizottság volt hivatva a dolog felett határozni. *Fráter Barnabás* alispán tegnap délelőttre rendkívüli ülésre hívta össze a választmány tagjait. Az ülésen csaknem teljes számban jelentek meg a tagok. A tárgyalás során igen erős vita fejlődött ki a fölött, hogy már most biztosítsák a betét megmenthető részét, vagy megadják a haladékat. A felszólamlók egy része a haladék megtagadása mellett volt, míg a másik része garanciát látott a takarékpénztár igazgatósága által nyújtott ingatlan fedezetekben és a moratorium megadása mellett foglalt állást. Beható tanácskozás során végre is az a meggyőződés jutott érvényre, hogy ha most követeli a vármegye a betétet, akkor annak nagy részét elveszti, míg 3 év múlva tekintélyes részt megmenthet belőle. Ezen az alapon a 3 éves haladékat megadta a nyugdíjbizottság, mindenestre

a bizottság számot vetett azzal is, hogy ha esetleg 3 év alatt elveszne a 24.000 koronás betét, akkor esetleg vagyoni felelőséggel tartozik a bizottság a nyugdíjalappal szemben.

*** Uj katolikus napilap Győrött.** A Győrött megjelenő „Dunántuli Hírlap” hetilap, mely eddig hetenkint háromszor jelent meg, április elsejétől kezdődően napilappá alakult át. Az ujság felelős szerkesztője *Nagy Gyula*, munkatársai pedig: *Harsányi Lajos*, *Kárpáti Endre* és *Hauer József*. Az új napilap a keresztény szellemű hírlapirodalom újabb örvendetes erősödését jelenti.

*** Engedélyezett népgyűlés.** *Sichermann Mór* és társai bejelentették a rendőrkapitányi hivatalnak, hogy április hó 2-án délután 3 órakor a tüzoltó laktanya nagy termében népgyűlést akarnak tartani. A népgyűlésen az általános munkanélküliségről, annak okairól s esetleges kisebbítéséről lesz szó. A főkapitányi hivatal engedélyezte a népgyűlést, amelyre hatósági biztosul *Kemény L. Ignác* tb. rendőrkapitányt rendelte ki.

*** Az üzleti záróra szabályrendelete.** Nagyvárad város tanácsa az üzleti záróráról szabályrendeleti tervezetet készített, amely tárgyalás és elfogadás végett az április havi városi közgyűlés elé kerül. A szabályrendeleti tervezet teljes szövegében megjelent Nagyvárad város hivatalos közlönye legutóbbi 6. számában. A közlemény azonban sajtó hiba folytán a tervezet 1. §-át hiányosan adja vissza, miért is *Pásztor Bertalan* a hivatalos közlöny szerkesztője ez uton hozza az érdekeltek tudomására, hogy a szabályrendeleti tervezet 1. §-ának helyes szövege a következő: „Nagyvárad városában a nyílt árusítási üzleteket (boltokat), az azokhoz tartozó irodai és raktárhelyiségekkel együtt, este fél 8 órától reggel 6 óráig; — a gyarmat- és fűszerárú üzleteket este 8 órától reggeli 6 óráig; — az olyan üzleteket pedig, amelyekben túlnyomóan élelmiszereket, vagy állami egyedárusági cikkeket árusítanak, ideértve az összes szatócs üzleteket is, este fél 9 órától reggeli 5 óráig zárva kell tartani, amely idő alatt az üzleti alkalmazottakat foglalkoztatni tilos.

*** A vármegye kiskatonái.** A honvédelmi miniszter tegnap tudatta Biharvármegye törvényhatóságával, hogy az idén is két hely üresedik meg a Ludóvikában. A két hely gróf *Buttler János* alapítványi helye, melyre Biharvármegye törvényhatósága jogosított két ifjút ajánlani. A két helyre pályázatot hirdetnek és májusban rendkívüli közgyűlésen határoznak, hogy kiket ajánlanak a fölvetelre.

*** Eltűnt leány.** *Stokker Lajos* ácsmester 13 éves leánya, *Mariska* tegnap eltűnt hazulról. A vékony, magas leány piros kendőt, sötét-bordó rövid kabátot és fehérpettyes fekete ruhát viselt. A kétségbeesett szülők ezuton fordulnak a közönséghez, nem látta-e valaki a leányt. *Stokker Lajosék* Váradvelencén, Hodossi-utca 25. szám alatt laknak.

x Női finom párthi fél cipők K 5, női finom chevró v. bokszi fél cipők K 6, női finom amerikai fél cipők K 7, női finom bársony fél cipők K 6, női finom bagarie fél cipők K 10, férfi chevro v. bokszi cipők K 8, férfi amerikai cipők K 10 férfi divatos kalapok 3 koronától kezdve. Fehérneműek és uridivat cikkeik legolcsóbb bevásárlási forrása **Fekete Jenőnél** Szt. János-utca Kispipa mellett.

x **Szőlőkaró** első osztályu száraz, bármily mennyiségben, jutányos áron kapható: **Weiszberger és Társa** cég váradvelencei faterlepén. Helyi és vidéki telefon 688. szám.

Megérkeztek a szép tavaszi
kosztüm és ruha-
kelme ujdonságok

Kertész

Kossuth-utcai
női divatáruházába.

Mélyen leszállított ár-
ban lesznek árusítva.

Telefon 10-30.

Telefon 10-30.

x **Kiadó lakások.** Szőlős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — *Üsi-tér* 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — *Hattyu-utca* 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 6. szám.

*** Uj üzlet a Rákóczi-úton.** A Rákóczi-úthoz hasonló korzó csak Budapest előkelő utcáin van. A korzó közönség szórakozását emelni fogja a Zárda-épületben egy *Trieszti* kávé, tea és rum közvetlen behozatali üzlet, mely a jövő hó első felében nyílik meg. Ilyen vállalatok csak a tenger mentén vannak. Az előnyösen ismert *Aszódi Mihály* cég, amely semmi fáradságot nem ismer, hogy Nagyvárad fejlődéséhez a kereskedelmi összeköttetést külfölddel fentarthassa, a kávépiacot Nagyváradon fejlessze, valamint előkelő vidéki úri közönsége és a nagyvárad előkelő kávéfogyasztók kényelmére létesítette ez új üzletét, amelyet számosan fognak fölkeresni. Ez újabb vállalat tulajdonosa *Aszódy Mihály* és *Palotay Mihály*.

x A legújabb **párisi kalap-ujdonságok** egyedül **KOHN HELEN** kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (*Weiszlovich-ház*), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A *Szigligeti-színház* művésznőinek kalapszállítója. Átalakításokat modellek után vállal.

*** Eladó házak.** *Sal Ferenc-utca* 13 szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal kecsgető biztos jövővel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsös, továbbá *Ritoók Zsigmond-utca* 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharvármegyei Takarékpénztár.

Elsőrendű modern hölgyfodrásztarem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal

Telefon 1076.

Telefon 1076

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szihta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadó. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* **Ritók Zsigmond-utca 21. szám** alatt 5 szoba, 2 előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és eselédshobából álló lakás május elsejére bérbe kiadó. Jelentkezhetni a Bihar-megyei Takarékpénztárnál.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszúságban Bihar-dobrosd állomáson, legelább egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nél Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11—95.

x **ZOMBOR SANDOR** sebész-orvos műszer-kötszer és testgyógyító gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek

egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

A legszebb
kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba
mint aranyba foglalva szájpadlás
nélkül, továbbá arany koronákat,
csapfogakat, híd munkákat fog és
gyökér húzás és tartós fogtömé-
seket készít

Engel Dezső,

visszgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

SZÍNHÁZ IRODALOM

Heü műsor.

Szerda: Mozikirály. (Kovács Lilly vendégfellépte.)

Csütörtök: Szerkesztő ur. (Bemutató előadás.)

Péntek: Szerkesztő ur.

A Mozikirály. Ma este a Mozikirály, a színház idej repertoírjának egyik nagy sikerű operettje: a Mozikirály kerül színre, amelynek mai előadásában különös érdeklődésre tarthat számot Kovács Lilly vendégszereplése.

Kerner Jenő elszerződött. A Szigligeti-színház nagytehetségű karnagya Kerner Jenő, a Jankee-leány diadalmas operett országos hírű szerzője tegnap elszerződött a társulattól. A karmestert a kassai Nemzeti-színház szerződtette 7440 korona gázsival első karnagynak. A Szigligeti-színház sulyos veszteség éri Kerner távozásával. Itt említjük meg, hogy a dr. Marton cég a „Yankee-leány“ szerzői jogát az egész világra megvásárolta.

EGYESÜLETEK

A Kath. Kör választmánya tegnap este ülést tartott, melyen jelen voltak: dr. Karácsonyi János egyházi elnök, dr. Vucskies Gyula egyházi alelnök, dr. Imrik Gusztáv titkár, Fetser Antal felszentelt püspök, Frankó Endre, Gellért László, dr. Imrik Péter, Száhlender Károly, Brém Lőrinc, dr. Krüger Aladár, Beleznay Antal, Imrik S. Zoltán, dr. Molnár Imre, dr. Lestyán Endre, Tóth Imre, Kelemen Kálmán, Böszörményi Géza, dr. Kovács S. János, Stark Gyula, Justh Károly, Novák János, Karger Sándor, Balázsovich Jenő, dr. Némethy Gyula, Sztarill Ferenc, Schuch Károly, Sürger Bertalan.

Az ülés legfontosabb tárgya volt a Kör új palotájának házavató ünnepe, melynek idejét a választmány f. é. május 10 ikére, Szent László napjára állapította meg. Az ünnepély délelőtt 9 órakor a székesegyházban misével veszi kezdetét, melyet gróf Széchényi Miklós megyéspüspök mond, a szentbeszédet pedig Fetser Antal felszentelt püspök tartja. Mise után körmenet lesz Szent László ereklyéjével. Délelőtt fél 12-kor lesz a Kör megnyitó ünnepélye, utána 3 órakor ünnepi bankett, este 9 órakor táncmulatság.

A házavató ünnepély a hatóságok részvételével, országos keretek közt fog lezajlani.

Végül felvette a választmány az új tagokat, akik következők:

Andriska László, Jánosi Papp József, Lászlóffy Gyula, Szilágyi Dénes, Sitzmann József, Friedmanszky György, Szentkirályi I. Zoltán, Tóth László Sebestyén, Hermanu Lajos, Bodó László, Bihari Lajos, Krahm Aladár, Kassza Jenő, gróf Erdődy Tamás, Tábor Dezső, Makay Győző, Kovács Ernő, Mezey Dezső, Tesits Döme, dr. Böszörményi László, Nizsalovszky Sándor, Hajek Zoltán, Kovács János, Nagy József, Gyöngyössi József, Dezewffy Emil, Mártonffy István.

P. Bangha Béla konferencia-beszédei. Bangha Béla S. J. konferencia-beszédei a Kath. Népszövetség n.-váradai szervezete bő kivonatban kiadta. A nyolevan-nyole oldalas füzet tartalma:

1. Konferenciabeszédek nők részére: A modern nő és a keresztény nő. A kereszténység és a nő. Az életcél és a nő. Az apostolokodás és a nő. A tabernákulum és a nő.

2. Konferenciabeszédek férfiak részére: Modern eszmék és ősi hit. Krisztus és az egyház. A kereszténység lényege. A mi zászlónk.

3. Befejező beszéd: Amiről az örök-lámpa beszél. Függetlenség: A világ ura, ünnepi beszéd a katolikus sajtógyűlésen.

A füzet kapható a három plébániahivatalnál, a Kath. Körben, a Népszövetségi Otthonban, valamint a Tiszántúl kiadóhivatalában. Ára 20 fillér. Megrendelhető a Népszövetség nagyváradai szervezeténél. A portó a megrendelőt terheli. Legelőszérőbb a kívánt számú füzet árát és a portót utalványon előre beküldeni.

NYILTÉR

Reisz Miksa

butorgyára BÉKÉSCSABA

NAGYVÁRAD,
Rákóczi-ut 14. szám.

Üzemünket tetemesen kibővítettük, ennek folytán elismert elsőrendű készítményeinket — minden versenyt kizáró olcsó árban szállíthatjuk.

TELEFON: 9—04. SZ.

TÁVIRÁTOROK

A dunántuli szuperintendens.

Pápa, márc. 31.

Ma ment végbe nagy ünnepség mellett a dunántuli egyházkerület ujonnan megválasztott szuperintendensének Németh Istvánnak a beiktatása. Gróf Tisza István főgondnok és Balthazar püspök nagyhatású beszédeket mondtak.

Nagy György a bíróság előtt.

Szeged, márc. 31.

Dr Nagy György két rendbeli látással vádolva áll a szegedi törvényszék szakbizottsága előtt, a Magyar Köztársaságban megjelent két cikke miatt. A tárgyalás nagy érdeklődés mellett folyik.

Nagy Györgyöt királlysértésben mondta ki bűnösnek a bíróság és 3 havi államfogházra ítélte. Ügyész és védő felebbeztek.

Kiáradt a Tisza.

Szeged, márc. 31.

A Tisza kiáradt és a partokat elöntötte. A partfürdő épületét pedig nagyrészt elvitte az ár. A védekezés nagy eréllyel folyik.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Buza áprilisra	— — —	12.84
Buza májusra	— — —	12.74
Buza októberre	— — —	11.34
Rozs áprilisra	— — —	10.20
Rozs októberre	— — —	8.76
Zab áprilisra	— — —	7.88
Zab októberre	— — —	7.84
Tengeri májusra	— — —	6.85

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	843.75
Oszt. hitelrészvény	—	637.50
4%-os koronajár. dék.	—	83.20
Oszt. magy. államv.	—	712.—
Jelzálogbank	—	441.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	507.50
Hazai bank	—	281.—
Magyar bank	—	532.—
Keresk. bank	—	3645.—
Rimamurányi	—	651.50
Salgótarjáni kőszén	—	716.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1052.—
Közüti vasút	—	635.50
Városi villamos	—	325.25
Adria	—	620.—
Atlantika	—	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRUGER ALADAR.

Eladó

1 kazal lucerna

a várostól 10 percnnyire.

Czim: a kiadóhivatalban.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

Csemegemézet

öt Kgrammos csinos postadobozokban 8 korona 50 fill.-ért bárhova bérmentve szállít utánvétellel

Balatonvidéki Mézkitiveli Vállalat Balatonfőkajár.

Főképviseelőnk Nagyvárad és vidékére **BIRÓ JÓZSEF** ur, ki nagyobb rendeléseket a lehető legjutányosabb árban számítva felvesz.

Uj étterem megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Szilágyi Dezső-utca 5. sz. alatt a Nagyvárad Katolikus Kör új palotájában a

nyilvános étterem

megnyillott,

mely a legkényesebb igényeknek is megfelelően van berendezve, **kitűnő magyar konyha**, a legjobb zamatu faj borok. Első minőségű **Dreher sör**. Havi és napi abonensek előfizetés mellett elfogadtatnak a legszolidabb árak mellett, ugy bent az üzletben, mint házhoz való kihordásra Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Becsés pártfogást kér tisztelettel:

Ille János a Kath. Kör. vendéglőse.

FÁBIÁN J.

törvényszékileg bejegyzett cég épület- és butor-asztalos

Nagyvárad, Pereces-utca 9. szám.

Elvállal minden ezen szakmába vágó munkákat szakszerű és pontos kivitelben, ugy helyben, mint vidéken. **Költségvetés díjtannul.** Szives pártfogást kér

Fábián J., asztalos.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Az **uj csipke, himzés, harisnya áruház**

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Dusafalva községben mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Ha nincs meglegedve szabójával, mer. drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszéklit és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javításokat, valamint aszur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőző mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

Kérjünk és fogyasszunk mindenütt

Nagyvárad sört!

mert szín, íz és maláta-tartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellelt olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegtől kezdve a városi raktár házhöz szállít. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

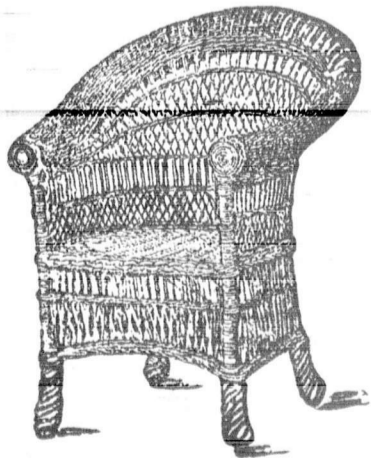
Nagyvárad Sörgyár Részv.-Társaság

Gyári telefon 439. Városi raktár (Nagypiacz-tér), telefon 471.

Simon Lajos

kosárfonódjaja

Vizvezeték-utca 37. szám alatt.

Utazó és ruhás

kosarak

raktáron vannak.

ELVÁLLAL: mindennemű ezen szakmába vágó munkát fenn ott butorokat bármiféle kivitelben méltányos árakban számítok.

Nagyvárad város jeggyára
rendes nyári szállításait megkezdette

Előjegyzések t napi 1/1 vagy 1/2 tábla

vizvezeteki vízből készült higiénikus műjég

szállítására kérjük levelezőlapra vagy telefonon (651. szám) továbbítani.

A pontos és előzékeny kiszolgálásról gondoskodik:

Nagyvárad város jeggyára

Mezey János és Társaság

Nagyváradon,
Szent László-tér és Teleki utca sarkán.

Bőjti idényre: Étolajok, mindenemű páczott halak, csemege sajtok, vaj és turó különlegességek, főzelék conservek aszalt és friss gyümölcsök.

Tisztán kezelt asztali ó- és új borok, desert borok, pezsgők, bel- és külföldi likőrök és cognakok.

Legfinomabb faj-kávékeverék, gyorspörkölőn egész napon át folyton pergelve bármily mennyiségben.

Husvétra prágai és kassai sódar.

Ajánljuk még

MAUTHNER-féle gazdasági vetemény és virágmagvakat. Arankamentesség és legmagasabb csirázóképességért teljesen szavatolunk.

A n. érdemű közönség szives pártfogását kérjük mély tisztelettel

Mezey János és Társaság

Telefon 249.

Telefon 249.

Uj dolog.

Oltott zsákmész
poralakban.

Szuperfoszfát Mútrágya legolcsóbb árban.
Fedellemez, Cement

Kondor Dezső Nagyvárad
Nagypiacz-tér 1. Telefon 9-69.

A jó bornak

nem kell czégér

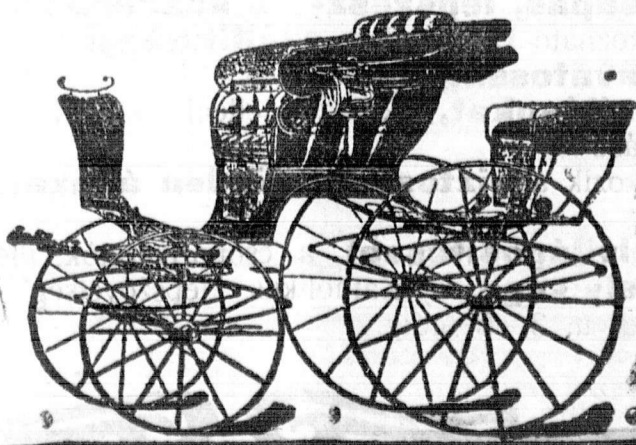
mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kötő saját termései borai, előzékeny kiszolgálás, szolid polgári árak. Abonensek naponta felvételnek.

Standary György

kocsigyáros, volt es. és kir. gyógykovács,
Lakatos-utca 10. szám.
Telefon: 866.

Kész új kocsik és átalakítottak mindig nagy választékban kaphatók. Kivánatra rajzok után is készítenek a legmodernebb kivitelben.

A *Katholikus Népszövetség* *nagyváradai szervezete.*

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

Katholikus Népszövetségi *Otthon.*

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezetének tagjai részére alakuló társas kör. **Tagsági díj egész évre négy kor.** Helyisége a Katholikus Kör épületében, Szilágyi Dezső-utca 5. szám alatt van.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Népszövetségi Otthon könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni. Jelzálogi kölcsönt ad. Elfogad betéteket.

Heti 20 filléres belizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthon helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltetnek.

A *Katholikus Népszövetség* *biztosító osztálya.*

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály szolgálnak.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthonban van. **Hivatalos órák** hétköznapokon d. u. 3—6 óráig.